

Nederlandse Mycologische Vereniging

Maandjournaal Paddenstoelen

Nummer 52

1 februari 2026

Van de redactie

Beste lezer,

De winter heeft de afgelopen tijd behoorlijk huisgehouden en we zijn daarom blij dat we u desondanks een goed gevuld journaal kunnen presenteren. In de **Terugblik** besteden we aandacht aan maar liefst zeven Bijzondere waarnemingen, zes Natuurberichten en aan een *bijzondere aardster* die door *Willy en Henk Remijn* is ontdekt in een Zeeuws tuincentrum. Verder in dit nummer neemt *Henk Monster* u mee in de wonderde wereld van de *strookzwammen* en deelt *Rinus Baggerman* zijn liefde voor het *Zoelense bos* met u.

Verder is er in dit nummer aandacht voor diverse prijsuitreikingen: *Toby Kiers* valt de *Tylerprijs* ten deel voor haar onderzoek naar het belang van mycorrhizaschimmels in ondergrondse koolstofstromen, en *Han Wösten* ontving de *Huibregtsenprijs* voor innovatief onderzoek aan schimmels bij het vervaardigen van duurzame kleding, bouw materiaal en zelfs vleesvervangers.

Onder de **Vooruitblik** besteden aandacht voor de Paddenstoel van de maand februari en het KNNV-symposium "*Burgerwetenschap en biodiversiteit*".

In **Media** komen een aantal verwachte en net uitgekomen boeken aan bod en kunt u daar ook de *Slijmzwammen nieuwsbrief nummer 11* en *Kijk op exoten 51* downloaden.

Wij wensen u weer veel leesgenoegen.

Carolien Reindertsen en Jan Knuiman

Terugblik

3 december Zeldzame brandplekpaddestoelen ontwaken op de Edese Heide

In april woedde op de Edese Heide een zeer grote brand, die meer dan 100 hectare bos en heide in de as legde. In het getroffen gebied zijn tal van bijzondere 'brandplekpaddestoelen' gevonden. Brandplekpaddestoelen volgen elkaar in successie op, wat jaren kan duren. De getroffen bomen die zwaar gehavend zijn, zullen schimmels als partner nodig hebben om de komende jaren te overleven. Lees er alles over in [dit Natuurbericht](#).

Boven: het Zwart dropkussen, onder: het Olijfkleurig boomkussen met rechts het oranje onrijpe stadium en links het rijpe stadium waarin de sporen rijp zijn (Ronald Morsink)

4 december Kamsporige oranje bekerzwam bij het Kamerven in Gerwen (Noord-Brabant)

Op 29 november vond Eric Moors samen met zijn werkgroep de Kamsporige oranje bekerzwam. De soort is bekend van 15 atlasblokken in ons land en staat te boek als gevoelig (GE) op de Rode lijst (2008) Lees [hier](#) alles over deze Bijzondere waarneming.

Kamsporige oranje bekerzwam (Eric Moors)

5 december Schimmels, houtrot en het herwaardenen van boomgasten

Schimmels bij bomen zorgen al snel voor alarmbellen: zwammen worden vaak gezien als teken van verval. Maar tijdens de masterclass Schimmels en houtrot bij bomen, georganiseerd door IPC Groene Ruimte in samenwerking met boomexpert en kennisdeler Simen Brunia, klinkt een genuanceerder geluid. Niet alle zwammen zijn een bedreiging. En soms is hun aanwezigheid zelfs een aanwijzing voor veerkracht. Lees er alles over in [dit Natuurbericht](#).

Roetschorsziekte tast vooral esdoorn aan en kan problemen veroorzaken bij mensen met ademhalingsproblemen (Simen Brunia)

8 december Blauwgestekeld rouwvliesje in het Hulkesteinse Bos te Zeewolde (Flevoland)

Op 22 november deed Jelle Bakker een mooie vondst van het Blauwgestekeld rouwvliesje in het Hulkesteinse bos. De soort telt slechts drie stippen op de Verspreidingsatlas en is hiermee zeer zeldzaam (zzz) voor Nederland. Lees [hier](#) alles over deze bijzondere vondst.

Blauwgestekeld rouwvliesje (Jelle Bakker)

11 december Grauwe trechtersatijnzwam in Wijk aan Zee (Noord-Holland)

Op 2 december vond Peter Kroes een groepje Grauwe trechtersatijnzwammen aan de zeekant van de eerste duinenrij. Met 39 stippen op de Verspreidingsatlas is de soort zeldzaam (zz) voor ons land. Lees [hier](#) alles over deze Bijzondere waarneming.

Grauwe trechtersatijnzwam (Peter Kroes)

19 december Tijd voor winterpaddenstoelen

Niet alleen in de herfst kom je paddenstoelen tegen, er zijn ook soorten die alleen in de wintermaanden voorkomen. Ondanks de hoge temperaturen verschuift de soortenrijkdom van de paddenstoelen langzaam maar zeker steeds meer richting de wintersoorten. Sommige soorten komen uitsluitend voor in natuurontwikkelingsterreinen, andere in vochtige bossen, of zelfs op een boom bij jou in de straat. Lees er alles over in dit [Natuurbericht](#).

Blauwgroen trechttertje (Ronald Morsink)

23 december Bruingrijze sapsteel in een weiland bij Sittard (Limburg)

In een weiland bij Sittard deed Math Driessen een bijzondere vondst. Hij vond de Bruingrijze sapsteel, een zeer zeldzame (zzz) soort voor ons land. De Bruingrijze sapsteel is slechts bekend van vier atlasblokken in Nederland. Lees [hier](#) alles over deze Bijzondere waarneming.

Bruingrijze sapsteel (Math Driessen)

31 december Oliebollen op oudejaarsdag

De geschiedenis van de oliebol gaat behoorlijk ver terug in de tijd. In 1652 was de oliebol al als recept te vinden in een kookboek. Het was overigens geen bol, maar een platte koek. Eigenlijk net als de Oliebolzwam die te vinden is in naaldbossen en op brandplekken. Lees er alles over in [dit Natuurbericht](#).

Oliebolzwam (Hans Post)

13 januari Prachtvliesje in het Robbenoordbos (Noord-Holland)

Op Oudjaarsdag vond Leonard Minkema het zeer zeldzame (zzz) Prachtvliesje in het Robbenoordbos. De soort is slechts bekend van één eerdere vindplaats in ons land. Lees hier alles over de [Bijzondere waarneming](#) van Leonard.

Prachtvliesje (Leonard Minkema)

14 januari Paddenstoelen doorstaan vrieskou

We beleefden weer eens echt winterweer met sneeuw en op sommige plekken strenge vorst. Veel paddenstoelen werden bedolven onder een pak sneeuw. Ze zijn blootgesteld aan dagenlange vrieskou. Je zou denken dat paddenstoelen dit niet kunnen overleven, maar sommige doorstaan dit winterweer. Het Waaiertje en het Plooi-vlieswaaiertje ontwikkelden speciaal hiervoor overlevingsstrategieën. Lees meer in [dit artikel](#).

Waaiertje en Plooi-vlieswaaiertje (Ronald Morsink)

15 januari Hazelaarkorstkogelzwam in een bosje bij Kamperland (Zeeland)

Op 4 januari vonden Henk Remijn en zijn vrouw Willy de Hazelaarkorstkogelzwam in een bosje bij Kamperland. De soort is slechts bekend van negen atlasblokken in ons land en is hiermee zeer zeldzaam (zzz). Lees [hier](#) alles over deze Bijzondere waarneming.

Hazelaarkorstkogelzwam (Henk Remijn)

18 januari Galvormende kelderzwamparasiet op landgoed De Wielewaal in Eindhoven

Op 14 januari vond Eric Moors de zeer zeldzame (zzz) Galvormende kelderzwamparasiet op landgoed De Wielewaal in Eindhoven. Deze soort is slechts bekend van acht atlasblokken in Nederland. Lees [hier](#) alles over deze Bijzondere waarneming.

Galvormende kelderzwamparasiet (Eric Moors)

Zeeuws stel ontdekt zeldzame paddenstoel in tuincentrum Middelburg

Willy en Henk Remijn haalden het nieuws nadat Willy een zeldzame aardster had ontdekt in een plantenbak in een tuincentrum. Het blijkt te gaan om de *Geastrum welwitscii*, een Amerikaanse soort, die zover bekend pas vier keer is waargenomen in Europa. Lees [hier](#) alles over deze bijzondere vondst

Henk Remijn bij de Geastrum welwitscii (Foto: Omroep Zeeland)

28 januari De baard van koning winter

De weersomstandigheden voor de vorming van ijshaar zijn de afgelopen tijd en ook nu nog gunstig. Voor dit bijzondere fenomeen kun je het beste in de vroege ochtend in beukenbossen zoeken terwijl het vriest, niet te hard waait en de luchtvochtigheid hoog is. Meerdere soorten schimmels zijn in staat om dit fraaie schouwspel te laten ontstaan. Lees alles over ijshaar in [dit Natuurbericht](#)

Ijshaar (Johan Bolhuis)

Toby Kiers wint de Tyler Prize for Environmental Achievement 2026

Toby Kiers, hoogleraar Evolutionaire Biologie aan de Vrije Universiteit van Amsterdam, wint de prijs voor haar onderzoek naar het belang van mycorrhizaschimmels in ondergrondse koolstofstromen, biodiversiteit en klimaatbestendigheid. Uit haar onderzoek blijkt dat ondergrondse netwerken van mycorrhizaschimmels essentieel zijn voor het in stand houden van het leven op aarde. Kiers ontvangt de prijs, die ook wel de “Nobelprijs voor het milieu” wordt genoemd op 23 april tijdens een ceremonie in Amsterdam. Lees hier het volledige bericht uit [Euronews](#).

‘Professor Fungus’ Han Wösten wint onderzoeksprijs

Microbioloog en hoogleraar Han Wösten van de Universiteit Utrecht onderzoekt hoe schimmels gebruikt kunnen worden om duurzame kleding, bouwmaterialen en zelfs vleesvervangers te maken. De eerste producten komen nu op de markt, maar de winnaar van de *Huibregtsprijs voor innovatief onderzoek*, die op 16 oktober 2025 in de Pieterskerk in Leiden werd uitgereikt, denkt dat er nog veel meer mogelijk is. “Als ze in de toekomst het Kruidgebouw (oudste gebouw op de Utrechtse Uithof, A.) strippen, kunnen we ter plekke nieuwe muren laten groeien.” [Meer informatie](#)

Han Wösten (Marcel Hobma)

Landgoed Zoelen, mijn favoriete paddenstoelenbos *Rinus Baggerman*

Niet gehinderd door de A15 en de Betuwelijn in de jaren vijftig, liepen wij jongens vanaf Tiel al slootjesspringend door de weilanden naar de Linge waarover gelukkig een brug lag. Na nog een stuk Uiterdijk kwamen we dan eindelijk aan in het Zoelense bos. Hutten bouwen! Toen was het nog een bos, tenminste in mijn herinnering. Nu is het naar mijn idee meer een landschapspark met zichtlanen en een beetje bos aan de kanten. Zoals twee regels uit het gedicht 'De Dapperstraat' van J.C. Bloem al beschreven: 'En dan: wat is natuur nog in dit land? Een stukje bos, ter grootte van een krant.' Desalniettemin zijn er op het landgoed volgens de Verspreidingsatlas sinds 1975 al 891 verschillende soorten paddenstoelen gevonden. Een respectabel aantal, nietwaar? Het bos bestaat uitsluitend uit loofhout op klei met een enkele taxus. Er staan vooral veel oude eiken en beuken. De laatste jaren zijn er ook weer nieuwe aangeplant.

Nadat wederom mijn interesse in paddenstoelen op Schiermonnikoog gewekt was (ik was eigenlijk van de planten), ben ik ook heel gericht gaan zoeken in Zoelen. Vanaf 2008 kwam ik er af en toe en vanaf 2010 zeker een keer in de veertien dagen. De laatste jaren enkele keren per jaar. Niet geremd door enige kennis fotografeerde ik in het begin erop los. Ik vond ze allemaal prachtig. Om ze thuis op naam te brengen viel echter vies tegen. Dat is gelukkig allengs, dankzij de nodige aangeschafte literatuur, enorm verbeterd. Ik bleek trouwens niet de enige te zijn die onderzoek deed in Zoelen. Een enthousiaste groep paddenstoelenliefhebbers van de werkgroep Neerijnen van het NMV was al jaren bezig met het in kaart brengen van de paddenstoelen op verscheidene plaatsen in de regio. Het kon niet anders zijn of ik zou ze een keer tegenkomen. Hetgeen ook gebeurde en sindsdien houden we elkaar geregeld op de hoogte van allerlei vondsten.

Appelboomkaaszam

Prachtamaniet

Kleibosrussula

Het zou te ver voeren om al mijn vondsten in Zoelen te vermelden. De mooiste en zeldzaamste mogen natuurlijk niet ontbreken. In augustus 2010 vond ik dan mijn eerste zeldzame paddenstoel: de Appelboomkaaszam - *Aurantiporus fissilis*. In diezelfde week kwam daar de Prachtamaniet - *Amanita*

ceciliae en de Kleibosrussula - *Russula pseudointegra* nog bij. Die week kon niet meer stuk. Euforisch was ik en toen werd ik ook echt besmet met het paddenstoelenvirus. Ook was mijn oog al gevallen op het kleine grut, allerlei ascomyceten. Ook zeer interessant.

Gezoneerde slanke amaniet

Fluwelige wortelzwam

Eind juli 2011 was er weer zo'n uiterst zeldzame vondst: de Gezoneerde slanke amaniet - *Amanita battarrae*. Hij werd al jaren eerder gevonden door de eerder genoemde werkgroep en eerst opgegeven en geaccepteerd in 2015. Eind oktober van dat jaar kwam daar nog de Fluwelige wortelzwam - *Xerula pudens* bij.

Goudgerande slijmkop

Toen ik een maand later ook nog de Goudgerande slijmkop - *Hygrophorus chrysodon* vond en de Wortelende grauwkop - *Lyophyllum rancidum*, kon het jaar niet meer stuk. Beide zijn verdwenen, de eerste door de kap van zijn maatje, een oude beuk.

Wortelende grauwkop met zijaanzicht links en onderaanzicht rechts

Het zou te ver voeren om alle vondsten te vermelden. Ze zijn terug te vinden in de [Verspreidingsatlas](#). De atlasblokcode voor Zoelen is 3934 en de coördinaten zijn 155 en 435. Enkele soorten wil ik toch nog vermelden.

In oktober 2013 vond ik de Fluweelzaagplaat - *Lentinellus ursinus* en diezelfde dag ook nog de Plompe russula - *Russula viscida*.

Fluweelzaagplaat

Plompe russula met zijaanzicht links en bovenaanzicht rechts

Tevens viel mijn oog die maand nog op een paddenstoel, die ik eerst aanzag voor een jonge Fluweelzaagplaat, ook al omdat hij op dezelfde stronk groeide. Na hem het jaar daarop nog een keer gevonden te hebben, bleek het een eerste vondst voor Nederland te zijn waar ik later de naam Harig saffraanoorzwammetje - *Crepidotus croccophyllus* aangaf. Hij was in België al één keer gevonden en daar hadden ze hem die naam gegeven en die heb ik zo gelaten. Wel zo makkelijk in hetzelfde

Harig saffraanoorzwammetje

Olijfkleurige slijmkop

taalgebied. Macroscopisch is hij makkelijk te herkennen. Een goed kenmerk is de vuurrode verkleuring van de lamellen met KOH. Martin Gotink heeft hem destijds nog microscopisch onderzocht. Zo'n vondst is natuurlijk de kers op de taart. Het oortje heeft zich inmiddels behoorlijk door den lande verspreid. 2013 was een bijzonder jaar, want in december kwam daar de vondst van de Olijfkleurige slijmkop - *Hygrophorus persoonii* en een Pruikzwam - *Hericium erinaceus* nog bij. Ondertussen stonden bij mij ook nog andere plaatsen in de regio op het menu.

Helemaal precies weet ik het niet meer, maar het zal ergens in 2016 geweest zijn dat ik Carolien Reindertsen en Jan Knuiman, de redactie van het Maandjournaal Paddenstoelen, leerde kennen. Dit is in de loop der jaren uitgegroeid tot een fijne vriendschap. Het hield tevens in dat er nadien veel bijzonderheden bijkwamen (zie de Verspreidingsatlas), daar ons groepje nu bestond (en nog bestaat) uit Carolien (arendsoog, niets ontgaat haar) en een microscopist (Jan) en ik, die heel goed de weg weet in Zoelen. Ik kom er al zo lang, dat de bomen me inmiddels gedag zeggen. Veel ascomyceten zijn er nadien door ons groepje gevonden, die ik voorheen moeilijk op naam kon brengen. Nog steeds vinden we paddenstoelen, die nooit eerder in Zoelen zijn gevonden. Nog dit jaar vonden Jan en ik nog de Violetstelige poederparasol - *Cystolepiota bucknalii*, nieuw voor Zoelen. Het zal de laatste niet zijn. De zoektocht gaat voort!

Pruikzwam

Violetstelige poederparasol

Foto's Rinus Baggerman

Citroenstrookzwam en Kurkstrookzwam, beide uit het geslacht *Antrodia* Henk Monster

Inleiding

De Citroenstrookzwam en de Kurkstrookzwam verschillen doorgaans duidelijk van uiterlijk, maar soms vertonen ze toch ook grote gelijkenis, met name bij het wat ouder worden. Beide zijn officieel één- tot tweejarig. Ze veroorzaken beide bruinrot in meestal al behoorlijk zichtbaar aangetaste naaldhoutstammen. Ook hebben ze beide vaag wittige sporen. Vermelding van de vondst op naaldhout is belangrijk om ze te kunnen determineren. Onderstaand een compositiefoto die mij triggerde om dit artikel te schrijven, juist omdat het voor mij evident is dat het Citroenstrookzwammen betreft, maar de oude exemplaren juist als Kurkstrookzwammen goedgekeurd zijn.

Citroenstrookzwam op een sparrenstam: ontwikkeling in een tijdspanne van 15 maanden

Volgens de literatuur waren Citroenstrookzwammen behoorlijk zeldzaam, maar tegenwoordig worden ze juist drie tot vier keer vaker waargenomen dan Kurkstrookzwammen. Dit wordt mogelijk veroorzaakt omdat er meer geveld naaldhout (vooral van Spar en Lariks) in het bos blijft liggen.

De bedoeling van dit artikel is om waarnemers en validatoren goede voorbeeldkenmerken aan te reiken waardoor ook zonder microscopie een behoorlijk betrouwbare determinatie verricht kan worden.

Karakteristieke groei Citroenstrookzwam op een naaldhoutstobbe

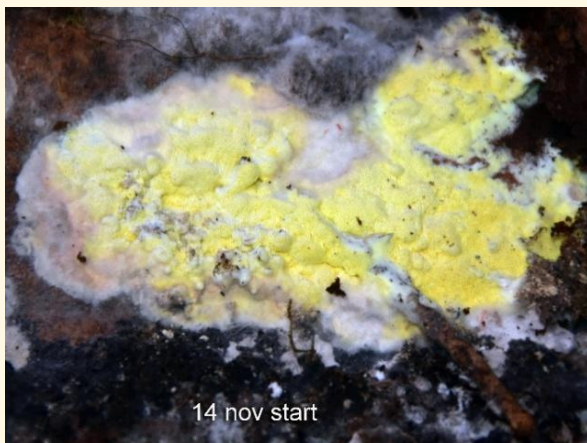
Citroenstrookzwammen hebben zeer karakteristieke “neusjes” met behoorlijk fijne poriën en beginnen erg geel van kleur, dat daarna onder invloed van (zon)licht sterk verbleekt. Kurkstrookzwammen beginnen juist spierwit en hebben meer echte (en grotere) hoedjes die daarna beige/bruin verkleuren.

Samen op een zaagvlak: het kenmerkende verschil in grootte van de “hoedjes” (Kurkstrookzwam) en de “neusjes” (Citroenstrookzwam) is heel goed te zien (foto: Wob Veenhoven)

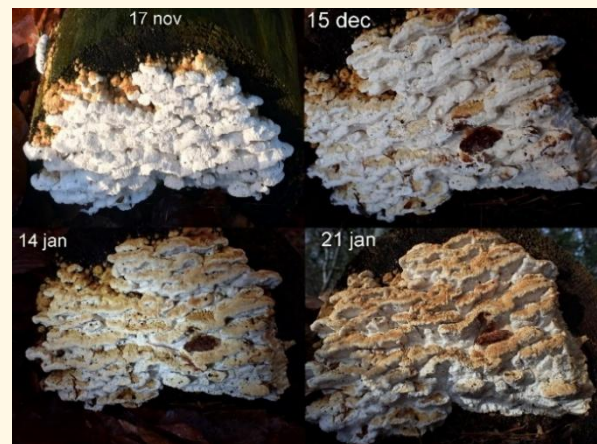
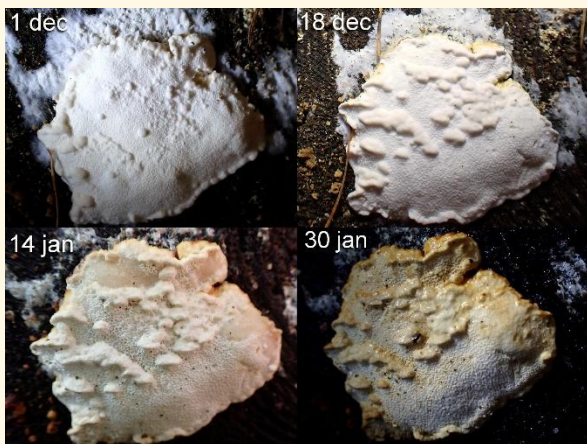
Start groei met specifieke kenmerken

De vruchtlichamen van beide soorten strookzwammen worden pas zichtbaar als het hout er al circa vijf jaar ligt. Het hout is dan al deels door voorlopers zoals de Dennenbloedzwam afgebroken. Citroenstrookzwammen beginnen heel resupinaat (plakkaatvormig direct op het hout) en zijn dan citroengeel van kleur. Daarna verbleken ze door zonlicht en worden de neusjes gevormd. Zie onderstaand twee ontwikkelingsstadia.

Start groei Citroenstrookzwammen met weinig toetredend zonlicht soms lang citroenkleurig geel

Kurkstrookzwammen beginnen ook heel plakkaatvormig, waarna de hoedjes zich ontwikkelen, die daarna al snel beige verkleuren. Het bruin worden begint van bovenaan; dus daar het eerst zichtbaar.

Start groei Kurkstrookzwammen

Naamgeving en karakteristieke verschijning

De wetenschappelijke naam van de Citroenstrookzwam is *Antrodia xantha*, wat zoveel betekent als gelig/citroenkleurig. Die van de Kurkstrookzwam is *Antrodia serialis*, wat in series groeiend betekent (in het Duits: Reihige Tramete) en dat karakteriseert vooral de aan de verticale zijvlakken van naaldhoutstammen soms aanwezige lange stroken tot wel 1 m lengte. Beide zwamsorten kunnen heel

Karakteristieke groei van CSZ op een stobbe

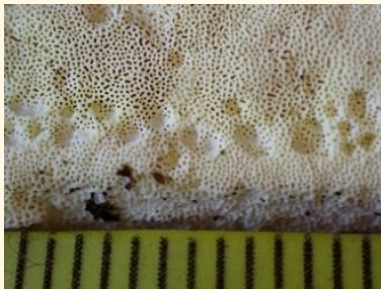

Karakteristieke groei van KSZ op stamuiteinden

gemakkelijk (want daar is het hout immers totaal niet beschermd) bij zaagvlakken aangetast worden. Bij Citroenstrookzwammen (CSZ) gebeurt dat veelvuldig juist bij stobben, waarbij de vruchtlichamen vooral op de verticale ontschorste zijvlakken groeien. Kurkstrookzwammen (KSZ) groeien maar zelden op stobben, maar juist voornamelijk op de verticaal geöriënteerde zaagvlakken.

Specifieke determinatiekenmerken

Van veel belang voor de determinatie van beide soorten is om allereerst na te gaan of het inderdaad naaldhout is waar de zwam op groeit. Dat valt meestal af te leiden uit de behoorlijk grove jaarringen die bij het zaagvlak zichtbaar zijn. Verder natuurlijk het voorkomen van naalden op de grond en de

Voorbeelden van CSZ met erg fijne poriën

aanwezigheid van bomen er omheen. Het hout is vaak al behoorlijk aangetast en dus gemakkelijk in te drukken met een puntig voorwerp. Daarnaast is erg doorslaggevend de poriegrootte van de zwam. Dat is vast te stellen door er een plakkaatje af te trekken. Bij Citroenstrookzwammen gaat dat relatief gemakkelijk omdat die bros van structuur zijn. Die hebben ontzettend fijne poriën van wel 5 per mm.

CSZ met donkere banden op de "neusjes"

Bij Kurkstrookzwammen is het meestal moeilijker om er een plakkaatje van af te trekken omdat die juist kurkachtig (daar komt immers de Nederlandse naamgeving vandaan) taai zijn. Ze hebben over het algemeen veel grovere poriën van 2-3 per mm. Juist bij op de grond liggende stamdelen is het zaak om die zo mogelijk wat om te rollen. Bij CSZ vind je dan meestal wel een gele plak (want geen zonlicht gehad) met die fijne poriën zichtbaar. Vaak hebben deze zwammen ook grotere knobbels tussen de neusjes in; dat heeft KSZ niet.

Voorbeelden van KSZ met grovere poriën

KSZ zonder donkere banden

Specifieke overeenkomsten tussen de beide *Antrodia's*

Alhoewel het verschil tussen de kleine “neusjes” en soms grotere knobbels bij de Citroenstrookzwam en de grotere en meer uitgesproken hoedjes bij de Kurkstrookzwam erg veel houvast geeft bij het determineren, hebben ze beide soms ook veel overeenkomsten. Dat is met name het geval als ze erg lange buisjes hebben op de overgang tussen het lage resupinate deel en de erboven gesitueerde “hoedjes”. Met een moeilijk Engels woord wordt dat dan wel het effused-reflexed effect genoemd. Regelmatig groeien *Antrodia's* deels resupinaat/korstvormig uit met aan de bovenzijde een hoedje (consolevorm); die overgang tussen korst en hoedje kenmerkt zich dan ook nogal eens door sterk aflopende langere buisjes. Sommige waarnemers sturen (goed bedoeld) alleen heel sterk ingezoomde detailfoto in, zonder iets van een overzicht. ObsIdentify en validators kunnen daar dan geen “chocola” van maken. Hiernaast een tweetal voorbeelden.

CSZ met langere buisjes en iets van een geeltint

KSZ met extreem lange buisjes. De naald ter indicatie van de grootte

Als er helemaal geen referentie getoond wordt is de buisjesgrootte onmogelijk in te schatten vanaf zo'n detailfoto. Waarnemers dienen zich dus ook te realiseren dat de soortherkenning vooral ook gebaseerd is op allerlei omgevingsfactoren zoals de geometrie van meer zwammen bij elkaar en niet te vergeten de houtsoort waarop de zwam groeit!

Oudere zwammen

Ook bij oudere zwammen kan de determinatie moeilijk zijn. De getoonde leadfoto laat dat treffend zien. Oudere *Antrodia's* kunnen namelijk allebei bruin worden! Bij de Citroenstrookzwam is echter het normale beeld dat de zwammen in het voorjaar verdrogen en door het verlies van vocht samentrekken en de resupinaatzones in plakjes uiteenscheuren. Daarna vallen ze er af.

De Kurkstrookzwam wordt eerst helemaal bruin en verkrumelt daarna tot korrels. Die blijven het volgende jaar dan nog zichtbaar als er nieuwe hoedjes gevormd worden en maken de soort dan juist heel herkenbaar! Hierbij een viertal plaatjes ter illustratie.

CSZ verkleurt bij veroudering, scheurt en valt eraf

KSZ wordt bruin bij veroudering en verkrumelt

Besluit

Alhoewel bij de meeste zwammen het duidelijk is welke soort het betreft, geeft het artikel een aantal aanknopingspunten om ook twijfelgevallen te kunnen determineren. Daarbij dient vooral ook bedacht te worden dat ObsIdentify er helaas maar al te vaak naast zit en bijvoorbeeld de best zeldzame (want weinig als zodanig herkend) gelig gekleurde Platte kussentjeszwam (*Hypocrea citrina*) als Citroenstrookzwam aanreikt. Die groeit echter vooral op loofhoutstammen. Altijd de voorgestelde naam controleren aan de hand van reeds goedgekeurde foto's om te kijken of de gevonden zwam er inderdaad veel overeenkomst mee vertoont is dus het devies! Tot slot wil ik nog vermelden dat beide *Antrodia's* vooral in het winterseizoen gevonden kunnen worden en dan door hun lichte kleur vooral in een donker naaldhoutbos al van behoorlijke afstand te herkennen zijn. En omdat ze vaak meer jaren achter elkaar op hetzelfde hout verschijnen loont het om in ieder geval te kijken of er op die locatie al eerdere vondsten gemeld zijn. Dat helpt ook vaak bij de soortherkenning.

Literatuur

H. Jahn (1979): *Pilze die an Holz wachsen*.

Foto's Henk Monster, tenzij anders aangegeven.

Vooruitblik

Paddenstoel van de Maand

De [PvdM](#) van februari is Kogelhoutskoolzwam

Kogelhoutskoolzwam (Aldert Gutter)

Symposium “Burgerwetenschap en biodiversiteit”

Burgerwetenschappers leveren een onmisbare bijdrage aan de kennis over de natuur in Nederland. Daarom organiseert Natuurvereniging KNNV op **6 februari 2026** een symposium in Utrecht waarin de burgerwetenschap en haar bijdrage aan de biodiversiteit centraal staan. Het symposium is georganiseerd in het kader van de opening van het 125-jarig jubileum van deze landelijke natuurvereniging.

Burgerwetenschap en biodiversiteit staan volop in de schijnwerpers. Uit onderzoek blijkt dat tot wel 5 miljoen Nederlanders vrijwillig actief zijn in de natuur. Hun bijdrage aan veldonderzoek en natuurkennis is van grote waarde. De KNNV wil met haar symposium de rol van deze natuurvrijwilligers extra onder de aandacht brengen. Kaarten voor het symposium zijn verkrijgbaar via de [website KNNV](#).

Media

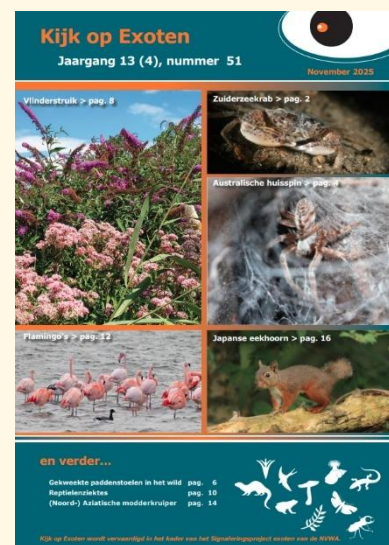
Slijmzwammennieuws No 11

Vorig jaar was het veel te nat voor de slijmzwammen, het plasmodium spoelde door de vele regen weg en zag weinig kans om vruchtlichamen te produceren. Dit jaar is het lange tijd droog geweest en dat is ook weer niet goed want slijmzwammen houden van vocht en kunnen niet zonder. In het najaar trad er verandering op, gelukkig maar voor de liefhebbers. De trouwe lezers van de nieuwsbrieven hebben ongetwijfeld opgemerkt dat hoe het weer ook is steeds nieuwe soorten voor Nederland worden gevonden en ook zeldzame soorten. Dat is mede te danken aan de doorzetters die er toch op uit trekken naar de schaarse vochtige plekje zoals bijvoorbeeld bijna drooggevallen sloten en lemige of kleiige ondergrond. Ook degene die opkweekbakjes zetten vinden hierin vaak interessante soorten. In slechte tijden is het ook mooi de tijd om nieuwe publicaties te lezen en te bestuderen. Zo zijn er door Leontyev.en in China 34 nieuwe soorten Boomwratzen (*Lycogala*) beschreven Verder in de nieuwsbrief daar meer over. Zo is er altijd wel iets te doen op het gebied van de myxomyceten. Download de elfde nieuwsbrief [hier](#)

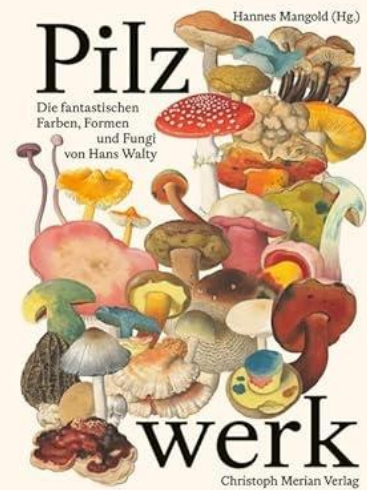
Kijk op exoten nummer 51

In Nederland leven niet alleen paddenstoelen in het wild, er worden ook zeer veel paddenstoelen gekweekt voor consumptie. Dit gebeurt op industriële schaal, eerder kleinschalig, of door particulieren in huis of tuin. Daarnaast worden 'paddo's' gekweekt voor psychedelische effecten, maar die zijn geen onderwerp van dit artikel. Een aantal soorten paddenstoelen die gekweekt wordt, is inheems in Nederland, zoals de Gekweekte champignon en de Gewone oesterzwam, terwijl van andere de oorsprong elders ligt. Hierbij kun je denken aan Shiitake (*Lentinula edodes*) en 'Gele oesterzwam' (*Pleurotus citrinopileatus*; soort heeft geen officiële Nederlandse naam). Is er een risico dat deze soorten 'ontsnappen' naar onze bossen en invasief gedrag gaan vertonen? Download de Kijk op exoten [hier](#)

Pas uit Pilzwerk. Die fantastischen Farben, Formen und Fungi von Hans Walty Hannes Mangold (Hg.)

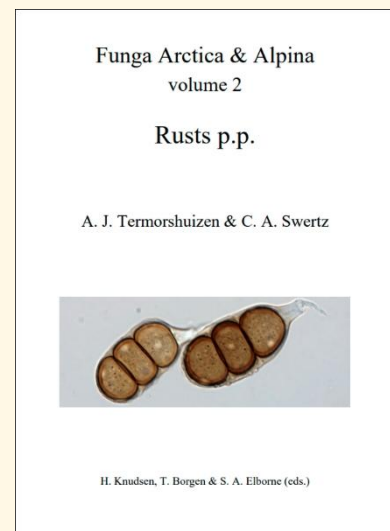
Dit is een heruitgave van een selectie uit de meer dan 500 platen die Hans Walty (1868-1948) tijdens zijn leven maakte van paddenstoelen. Deze benaderde hij als een wetenschapper, maar schilderde hij als een kunstenaar, met als resultaat onwaarschijnlijk nauwkeurige en fraaie weergaven van habitus en details, waaronder ook microscopische. Dit is geen determinatiewerk maar het verschaft ons inzicht over hoe paddenstoelen rond 100 jaar geleden bestudeerd werden, en over het veranderend soortbegrip, want de soorten van toen bestaan niet meer of zijn opgesplitst, maar je kunt de moderne opvattingen er wel naast leggen: je krijgt een blik in het ontstaan van onze kennis van nu. [Meer informatie](#)

In uitvoering Funga Arctica & Alpina Vol.1-7

H. Knudsen, T. Borgen & S. A. Elborne (eds.)

Dit nieuwe Deense werk behandelt in ca. 3000 pagina's 1400 basidiomyceten in arctische en alpiene gebieden van het noordelijk halfmond. Een internationaal team, waaronder ook Nederlandse mycologen, begon 45 jaar geleden met de aanleg van een verzameling die inmiddels 20.000 collecties omvat, op basis waarvan nu een zevendelig werk wordt uitgebracht met sleutels, kaarten, foto's en beschrijvingen. De eerste drie delen kunnen nu gratis worden gedownload. [Meer informatie](#)

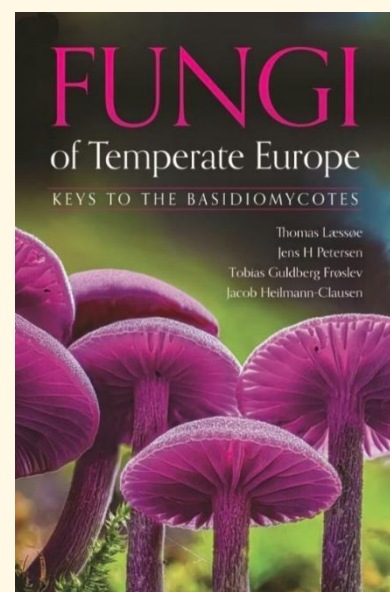

Verwacht

Fungi of Temperate Europe. Keys to Basidiomycetes

Th. Læssøe, J.H. Petersen, T.G. Froslev & J. Heilmann-Clausen

Wie al kennis kon maken met de Deense versie van dit boek, weet dat je het niet mag missen! Voor deze Engelse vertaling zijn de foutjes en kinderziekten eruit gehaald, zodat je je mag verheugen op een fantasisch determinatiewerk, opgebouwd rond de identificatiewielen, die voor het eerst werden gepresenteerd in Fungi of Temperate Europe (2019) en tot de vormgroepen en genera leiden, nu uitgebreid met digotome soortssleutels met kantlijnfiguren die helpen de microscopisch kenmerken te interpreteren. [Meer informatie](#)

Verwacht

Miniatuurwereld. De kracht en pracht van korstmossen

Henk-Jan Van der Kolk & Harold Timans

Miniatuurwereld, de kracht en pracht van korstmossen is een introductie op de korstmossenwereld die Nederland rijk is. Hoewel ze op elke stoeptegels, tak en dakpan leven, weet de wetenschap nog steeds niet wat een korstmos precies is. In Nederland komen honderden soorten voor, elk met een uniek uiterlijk en leefwijze. Sommigen vormen spectaculaire micro-skylines, terwijl anderen bruikbaar zijn als een indicatie van de luchtkwaliteit. [Meer informatie](#)

Ben je een interessant nieuwtje op paddenstoelengebied tegengekomen of heb je misschien wel een bijzondere vondst gedaan? Neem dan even contact met ons op door een email te sturen naar: [redactie](#) [journaal](#)

Excursies

Een overzicht van excursies in de komende periode kun je [hier](#) vinden.

Colofon

Het Maandjournaal Paddenstoelen is een digitale uitgave van de Nederlandse Mycologische Vereniging (NMV) en biedt een terugblik op het nieuws op paddenstoelengebied van de afgelopen maand en te verwachten gebeurtenissen van de komende maand. De redactie is in handen van Carolien Reindertsen en Jan Knuiman. Iedereen kan een gratis abonnement nemen op deze NMV-uitgave en dit ook weer opzeggen door een email te sturen naar: [abonnement](#)

Disclaimer

Deze NMV-uitgave is met grote zorg samengesteld. Desondanks kunnen er geen garanties gegeven worden met betrekking tot de volledigheid, juistheid of actualiteit van de gegeven informatie in deze uitgave. De NMV of de redactie van deze uitgave kan niet aansprakelijk gesteld worden voor de inhoud van deze informatie of voor de gevolgen van het gebruik daarvan. Aan de gegevens, zoals die in deze uitgave worden weergegeven, kunnen geen rechten worden ontleend.